

[Magyar Katolikus Lexikon](#) > [L](#) > [lábmosás](#)

lábmosás (lat. *mandatum*): 1. A Szentírásban. A K-i ember mezítláb v. saruban járta a poros utakat, így megérkeztek elengedhetetlen volt a ~ (

Én 5,3

). Hozzá tartozott az udvariassághoz, hogy a vendégnek alkalmat adjanak a ~ra (

Ter 18,4; 19,2; 24,32; Lk 7,44; 1Tim 5,10

stb.). Az izr. papoknak szolgálatuk előtt kezet és lábat kellett mosniuk (

Kiv 30,18.21; 40,30-32

);

[→mosakodás](#)

. - Az assz. köteles volt a férje lábát megmosni, a gyerekeknek is meg kellett apjuk lábát mosniuk; a nem zsidó rabszolgának és talán a zsidó rabszolganőnek is kötelessége volt ura lábának megmosása, de a zsidó rabszolga nem volt erre kötelezve. Ha valaki vállalta ezt az egészen alacsonyrendű szolgálatot, az a lehető legnagyobb szolgálatkészség, a legteljesebb odaadás jelének számított (

1Sám 25,41

). - Az utolsó vacsorán Jézus a ~sal fejezte ki végtelen szeretetét (

Jn 13,1-3

). E ~ példa (

13,15

), hogy a tanítványoknak milyen magatartást kell tanúsítaniuk egymás iránt. -

2. A liturgiában

a nagycsütörtöki szentmise evang-ában elhangzó

[→új parancs](#)

(*mandatum novum*) alapján

mandatum

nak is hívjuk, mert a ~ megtestesíti a krisztusi szeretetet. A lat. lit-ban a 4. sz-tól élt a keresztelezés szert-ában, Rómán kívül, de amint a Róma városi lit. terjedt, úgy szorult vissza. A ktorokban alakult ki a testvérek és vendégek (szegények) lába megmosásának szokása (vö.

[→benedeki regula](#)

35, 53. p-ja), melyet a szegyh-ak is átvettek. 694: a toledói zsin. szigorúan elrendelte, hogy a pp. a nagycsütörtöki szentmisében végezze el a ~ szert-át. A pápai lit-ban a ~ a 12. sz-tól él. 1570: a ~ a szentmise végére került. A nagyhét újrarendezése, 1955. XI. 16. óta a ~ a homília után történik, már nemcsak a szegyh-akban és apáti tp-okban, hanem a plébtp-okban is. - A lit. ~ mintájára fejed-ek, kir-ok (pl. Habsburgok) is megmosták nagycsütörtökön 12 öreg lábát. -

3. Ikgr

. Legkorábbi ábrázolása 4. sz. szarkofágokon látható, Péter ~át ábrázolja. Legtöbbször Pilátus kézmosásának képpárja. A bizánci műv. a megtisztulást és a bűnbocsánatot, a Ny-eu. fest. az ap-ok oktatását emelte ki. A 11. sz. közepén, főleg az angliai képeken, az ap-ok előtt térdelő

Krisztus is látható. A bizánci képek

sarut megoldó apostolok

motívuma a bűntől való szabadulást jelzi. A Ny-i műv-ben a térdelő Krisztus és a sarujukat megoldó ap-ok motívuma egybeolvadt (Benevento, dóm, bronzkapu, 12. sz. vége;

Giotto

, Pádúa, Scrovigni, 1305-07). A késő kk-ban a ~ csak a nagy passió-oltárokon szerepelt, később eltűnt a műv-ből. -

4.

A lit. gyakorlat népi sarjadéka, hogy

Gyergyószentmiklóson

a pap 12 gyermek lábát mosta, csókolta meg

. *Istensegítség*

bukovinai székely faluban akadtak módosabb gazdák, akik 12 meghívott szegény ember lábát mosták meg, majd meg is vendégelték őket. **

Strack-Billerbeck II:557; IV:709. - *Kirschbaum* II:69. - *Sachs* 1980:140. - *BL*:1089. - *Bálint* 1989:212. -

LThK

1993. IV:252.